

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกลวิธีสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถไปสู่ทิศทางที่สังคมต้องการ เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ก็ต้องพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สังคมในปัจจุบันเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถในการคิดเพื่อที่จะมีแนวทางในการอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี มีความรู้ มีความคิดที่ทันยุคทันสมัย ทันเหตุการณ์ที่ก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สามารถใช้เทคโนโลยีที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งมีความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่อย่างรู้เท่า รู้ทันเทคโนโลยีและความเจริญก้าวหน้าในรูปแบบต่าง ๆ ความสามารถในการคิดที่ส่งผลให้คนมีความรู้ความสามารถดังกล่าว คือความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองของมนุษย์ที่ทำให้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาใหม่ ๆ สามารถคิดค้นคว้าและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่ รวมทั้งการค้นพบแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นประโยชน์อย่างมากความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีแนวทางในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมไปในทางที่ดีและมีคุณภาพได้ ดังที่กิลฟอร์ด (Guilford, 1967 : 6) ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองในการคิดได้หลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม หรือคิดกว้างไกลซึ่งเป็นความคิดแบบอเนกนัย ประกอบด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ นอกจากนั้น เวสคอตต์และสมิท (Wescott and Smith, 1967 : 16) ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่รวมเอาประสบการณ์เดิมของแต่ละคนออกมาแล้วนำมาจัดให้อยู่ในรูปแบบใหม่ ในการจัดรูปแบบใหม่ของความคิดนั้นเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลจึงไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่ระดับโลกก็ได้

การเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านระบบการคิดจึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นที่ที่มีค่า

และสำคัญที่สุดที่มนุษย์ต้องนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า (สุจริต เทียรชอบ. 2540 : 1) แนวคิดของ เดอ โบโน (De Bono 2004 : 11) การเสริมสร้างคนให้มีความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญเพราะคนจะใช้ความคิดสร้างสรรค์ผลิตสิ่งใหม่ ๆ และมีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างมีกลยุทธ์ รอบด้าน ลึกซึ้ง ไม่เฉพาะในด้านการงานเท่านั้นแต่ความคิดสร้างสรรค์ยังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน โรเจอร์ (Rogers. 1970 a : 78-80) พบว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สามารถกระทำได้โดยการจัดการเรียนการสอน และต้องเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์จริง ผักการปฏิบัติให้ได้ คิดเป็น ทำเป็น เช่นเดียวกับผลบทความเรื่อง Hooked on Thinking ว่าการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านการคิดเป็นการะที่ สำคัญอย่างยิ่งของครู โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์เนื่องจากเป็นสิ่งที่จำเป็น อย่างยิ่งที่ผู้เรียนต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและใช้ในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผล การศึกษาของเออร์วิน (Erwin. 1993 : 18) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด ของผู้เรียนที่พบว่านโยบายทางการศึกษาที่ต้องการพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียนไม่ สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวครูและผู้เรียนในด้านการอ่านเขียนพูดและคิดได้ตาม ต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากครูมีปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียน ดังแนวคิดของ ทิสนา แคมมณี ที่กล่าวว่าปัญหาในการพัฒนาการคิดของนักเรียนคือครูผู้สอน ขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการคิดครูไม่เข้าใจวิธีการรูปแบบหรือเทคนิค การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดหรือวิธีการพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนทำ ให้ครูขาดความมั่นใจและประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการ คิดของนักเรียน (ทิสนา แคมมณี. 2546 : 3)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อทุกคนและสังคมเป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นที่ จะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ เกิดความสามารถใน การคิด เพื่อนำไปสู่ การมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อนักเรียนจะได้เป็นพลเมืองที่รู้จัก รู้แนวทางใน การดำเนินชีวิตให้มีความสุข และรู้ที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สิ่งดีที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ใน สังคมต่อไปอย่างกว้างขวาง ดังที่ Hurlock (1972 : 319) ได้อธิบายถึงความสำคัญของความคิด สร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในด้าน ต่าง ๆ หลายด้าน คือ ช่วยในการผ่อนคลายอารมณ์ ช่วยส่งเสริมความมีสุนทรียภาพ ช่วยสร้าง นิสัยในการทำงานที่ดี ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อ เปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง

และมีจินตนาการสร้างสิ่งใหม่ขึ้น นอกจากนั้น อารี รังสิมันท์ (2532 : 498) ได้สรุปถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ว่ามีความสำคัญทั้งสำหรับตนเองและความสำคัญต่อสังคม ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ในส่วนที่มีต่อตนเอง คือ บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่ไม่เครียด มีความสนุกสนาน มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้เป็นอย่างดีและมีความสุข ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ในส่วนของการต่อสังคม คือ ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะสามารถช่วยให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทำให้สะดวกสบายในการติดต่อสื่อสารและคมนาคม ช่วยประหยัดเวลา แรงงาน และเศรษฐกิจ ช่วยในการแก้ไขปัญหาสังคมและก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า เกิดความปลอดภัยในชีวิต มีชีวิตที่ยืนยาว ทำให้มนุษย์มีความสุขและสามารถสร้างสรรค์สังคมให้เจริญขึ้นตามลำดับ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 24 ข้อ 2 และ ข้อ 3 ได้ระบุว่า “ให้สถานศึกษาฝึก กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญกับสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไข โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การคิดเป็นการคิดอย่างมี เหตุผล และการไตร่ตรองรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อหรือกระทำสิ่งใด ๆ การคิดดังกล่าว จะส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 12)

การจัดการศึกษา ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2551 จึงเป็นการจัดการศึกษาเพื่อประชาชนที่รัฐจะต้องจัดให้มีการศึกษาขั้น พื้นฐาน เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมือง ไทยและพลเมืองของโลก เพื่อเป็นรากฐานที่เพียงพอสำหรับการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้ง เพื่อการพัฒนาหน้าที่การงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัวเป็นรากฐานที่ แข็งแกร่ง สำหรับการสร้างสรรค์ในสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนา ประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต

การจัดการศึกษาเพื่อเป็นไปตามเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญามีความสุขในการเรียนและการ ดำรงชีวิต มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพสุจริต มีความรู้ มีความสามารถในการ สื่อสาร มีความสามารถในการคิด มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเองมี

วินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ดำรงชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกายมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกที่ดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 10)

นอกจากนั้นสำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549 : เว็บบไซต์) ยังได้กำหนดในมาตรฐานที่ 4 คือ ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ข้อ 2 คือ ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจทั้งในด้านที่เกี่ยวกับตนเองและเกี่ยวกับสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 6)

การที่ประเทศไทยต้องการคนที่มีคุณภาพและเป็นเลิศทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และมีความซื่อสัตย์เพื่อร่วมคิดหาวิธีการและนวัตกรรมใหม่ๆ ในสังคมไทยด้านเศรษฐกิจการเมือง การศึกษารวมทั้งศาสนาวัฒนธรรม ตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ มีนักเรียนที่รู้จัก และมีพลเมืองที่ดีมีความสามารถทั้งในด้าน การคิดและการปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลให้ประชากรไทยสามารถเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่าง สมบูรณ์ รู้เท่า รู้ทันเทคโนโลยี และความก้าวหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รู้จักคิดพิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ไม่ล้าหลังประเทศใด ๆ ในอาเซียน ภายในปี 2558 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 10) แต่ผลการดำเนินการจัดการศึกษาที่ผ่านมา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ประเมินคุณภาพ การศึกษา พบว่า ความสามารถในการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่ได้ มาตรฐานตามที่กำหนดเป็นส่วนใหญ่โดยมีสถานศึกษาที่มีผลประเมินด้านความคิดอยู่ในระดับดี เพียงร้อยละ 10.40 นอกนั้นอยู่ในระดับพอใช้ และควรปรับปรุง ผลการประเมินดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาด้านการคิดของสถานศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ หากไม่มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะส่งผลให้ประเทศไทย มีพลเมืองที่ล้าหลังไม่รู้เท่า ไม่รู้ทัน ประชากรของชาติอื่นในประชาคมอาเซียน ไม่สามารถคิดหาวิธีการพัฒนาตนเองและสังคมไม่สามารถสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ เพื่อพัฒนาสังคม ประเทศชาติของคนให้เจริญก้าวหน้าได้และประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะหากคนในสังคมมีความคิดสร้างสรรค์สูงก็จะเป็นแรงขับทำให้เกิดการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว คนที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นที่ต้องการในสังคม การพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่งของสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

การจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมา มีผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ ขาดการส่งเสริมความรู้ความสามารถในด้านการคิดให้แก่ผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาโดยการปฏิบัติจริง ยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสังคม เพราะการจัดการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อการส่งเสริมการคิด จึงส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนากระบวนการคิด นอกจากนั้นการเรียนการสอนยังมีลักษณะเป็นยึดครูเป็นศูนย์กลาง ปัญหาที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือ กระบวนการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาไทยยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน เพราะการจัดการเรียนรู้อย่างมุ่งให้นักเรียนคิดตามครูผู้สอนที่ป้อนความรู้ นักเรียนมักจะรอให้ครูผู้สอนเป็นคนป้อนความรู้ให้ ในขณะที่ผู้ปกครองมุ่งหวังให้บุตรหลานของตนได้รับการอบรมสั่งสอน ได้รับการหล่อหลอมความดีงามเพื่อว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว จะเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งภูมิปัญญา และมีคุณค่าแห่งการเป็นคนดี แต่ในทางปฏิบัติจริง ยังไม่มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนว่า สามารถสอนให้นักเรียนรู้คิด รู้ตัดสินใจในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม พร้อมทั้งสามารถสร้างสรรค์สิ่งดีมีคุณค่าในสังคมได้ (ชัยวัฒน์ สิทธิรัตน์, 2554 : 2 ; สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, 2550 : 3 และ อัจฉรา ชิวพันธ์, 2553 : 142)

ผลการศึกษาริบท สภาพปัญหา และความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษานิเทศก์และครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 80 คน พบว่าสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีสภาพปัญหาของครู คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูไม่เน้น

กระบวนการให้นักเรียนได้พัฒนาในด้านการคิด โดยเฉพาะการคิดสร้างสรรค์ ไม่ให้นักเรียน
 แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 84 2) ครูขาดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ 80 3)
 รูปแบบการสอนครูเน้นการสอนหนังสือมากกว่าการสอนคน ในส่วนปัญหาของนักเรียนพบว่า
 ขาดการคิดหลากหลายรูปแบบซึ่ง ได้แก่ 1) การคิดละเอียดลออ ร้อยละ 83.37 2) การคิด
 ริเริ่ม ร้อยละ 79.58 3) การคิดยืดหยุ่น ร้อยละ 76.09 และ 4) การคิดคล่องแคล่ว ร้อยละ
 68.79 และมีปัญหาด้านบุคลิกภาพ นักเรียนไม่มีความอยากรู้อยากเห็น ร้อยละ 80 และขาด
 ความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ร้อยละ 70 (สุขุมมาลย์ อนุเวช. 2554 : 52) ผลของการ
 แสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิดและผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยที่มีประสบการณ์ใน
 การสอนภาษาไทย ได้สะท้อนถึงการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้ ผลจากการสัมภาษณ์โดย
 สัมภาษณ์ครูที่สอนภาษาไทยซึ่งเป็นครูภาษาไทยดีเด่น และครูต้นแบบการสอนภาษาไทย ทั้ง
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 15 คน ในเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เกี่ยวกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน พบว่า ตาม
 แนวปฏิบัติจริงในสภาพการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนนั้น ครูจะเน้นความรู้ความจำใน
 เนื้อหาที่ให้นักเรียน เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยมุ่งให้นักเรียนได้มีความรู้และเข้าใจในเนื้อหา ทำให้
 นักเรียนไม่มีการคิดที่หลากหลาย นอกจากนั้นการจัดการเรียนรู้อาจจะไม่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
 ทำให้นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มุ่งที่จะจำเนื้อหาที่เรียนเพื่อตอบคำถามครู และทำ
 ข้อสอบอย่างเดียว รวมทั้งไม่ชอบแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าแสดงออก ไม่ชอบศึกษาค้นคว้า
 ขาดการสังเกต ไม่ค่อยอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่ควรรู้ แต่สนใจใคร่รู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน และ
 ไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง (จิราภรณ์ มูริกา. 2554 : สัมภาษณ์)

ผลจากการให้สัมภาษณ์ของครูผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไปประกอบด้วย
 รุ่งรัตน์ จันทรสานาม, เฉลิมศักดิ์ สุ่มมาตย์, วันทนา มาศวรรณ และ จารุวรรณ เวียงนนท์
 (2554 : สัมภาษณ์) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้
 นักเรียนมีปัญหาในเรื่องการคิด ได้ให้ข้อมูลว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังทำหน้าที่เป็นผู้รับความรู้
 จากครูเท่านั้น ไม่ประสงค์ที่จะคิด ค้น หรือหาความรู้ด้วยตนเอง หนังสือเรียนที่แจกให้ ไม่
 อ่านล่วงหน้า ไม่ศึกษาด้วยตนเอง รอรับข้อมูลจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียวเมื่อมีข้อสงสัยก็ไม่กล้า
 ถาม เพราะกลัวถูกตำหนิทำให้รู้สึกอายเพื่อน รู้สึกเครียด ไม่มีความสุขเมื่อครูมอบหมายงานให้
 ค้นคว้า หากมีการทำงานเป็นกลุ่มมักให้คนใดคนหนึ่งเป็นคนทำ การให้ความร่วมมือในการ
 ทำงานถูกตีความหมายเป็นเงินที่ร่วมกันจ่าย เพื่อให้ใครคนใดคนหนึ่งทำงานสำเร็จ และจากผล
 การสัมภาษณ์ พรพิมล เอี่ยมสุวรรณ, จิราภรณ์ มูริกา, สุมาลี คำชู และภักดินิศา ทนองเรือง

(2554 : สัมภาษณ์) สรุปว่านักเรียนไม่มีจุดหมายที่แน่ชัดในการเรียน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มักจะไม่เอาใจใส่สิ่งที่เรียน ไม่มีความคาดหวังไว้สำหรับอนาคต ส่วนมากจะมีความเฉื่อยชา ไม่ชอบศึกษาค้นคว้า ไม่เอาใจใส่กับสภาพห้องเรียน และบรรยากาศทางการเรียน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าสภาพการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ นอกจากนี้ยังพบว่าสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีสภาพปัญหาของครู คือ 1) การจัดการเรียนการสอนของครูไม่เน้นกระบวนการให้นักเรียนได้พัฒนาในด้านการคิด โดยเฉพาะการคิดสร้างสรรค์ ไม่ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 84 2) ครูขาดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ 80 3) รูปแบบการสอนครูเน้นการสอนหนังสือมากกว่าการสอนคน ปัญหาของนักเรียน ขาดการคิดหลากหลายรูปแบบ ร้อยละ 75 และปัญหาของนักเรียนขาดการคิดหลากหลายรูปแบบ และมีปัญหาด้านบุคลิกภาพ คือ นักเรียนไม่มีความอยากรู้อยากเห็น ร้อยละ 80 และนักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ร้อยละ 70 และผลการศึกษาของ Simpberg (1998 : 119) พบปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ทำให้การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไม่ประสบความสำเร็จ มีอยู่ 3 ประการ คือ 1) อุปสรรคด้านการรับรู้ (Perceptual block) คือการที่คนเราไม่สามารถมองเห็นปัญหาที่แท้จริงได้ทำให้การแก้ปัญหาไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนแก้ปัญหาได้ไม่ตรงกับสาเหตุที่แท้จริง 2) อุปสรรคด้านวัฒนธรรม (Cultural block) คือ การที่กฎเกณฑ์ของสังคมไทยกำหนดให้บุคคลต้องมีพฤติกรรมอยู่ในกรอบระเบียบแบบแผนทำให้มีผลต่อการสกัดกั้นความท้าทายในการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างจากเดิม ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของความคิดสร้างสรรค์และข้อที่ 3) อุปสรรคด้านอารมณ์ (Emotion block) เป็นอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพราะอารมณ์มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาและการใช้เหตุผลจึงส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ด้วย อุปสรรคทางด้านอารมณ์ที่สกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ที่สำคัญ คือ ความกลัวที่จะทำผิดทำให้ไม่กล้าคิด การขาดความอดทนในการหาวิธีแก้ปัญหา ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความพยายามในการแก้ปัญหา และขาดแรงจูงใจในการอยากรู้อยากเห็น

สภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ พบว่า มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.52, S.D.=0.45$) ครูมีความต้องการที่จะได้รับความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และครูต้องการเห็นตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับมาก ($\bar{X}=3.68,$

S.D. = 1.75) รวมทั้งครูมีความต้องการนำเทคนิควิธีการสอนไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมากที่สุด

ซึ่งเป็นปัญหามากจึงต้องมีการพัฒนารูปแบบการสอนที่มีความหลากหลายและตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนไม่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระมากเกินไปจนทำให้ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ขาดทักษะทางด้านการคิดอันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักเรียนที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือความคิดสร้างสรรค์ ผลที่ตามมาหากไม่ดำเนินการปรับปรุง คือส่งผลให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจ ไม่กล้าคิด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะถูกตีกรอบไว้แล้วโดยผู้สอน ซึ่งกรอบเหล่านี้ล้วนแต่เป็นกรอบที่สกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ดังนั้น การวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบการสอนที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการ ทั้งนี้เพราะการสอนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์อย่างถูกต้อง จะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการคิดเป็นอย่างดี คือรู้จัก รู้ตัดสินใจในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในสังคมได้ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีลักษณะอย่างไรและคุณภาพอยู่ในระดับใด
2. ผลการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างไร
3. ผลการยืนยันการขยายผลการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีคุณภาพ

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายดังนี้

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน
โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อรูปแบบ
การสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

3. เพื่อยืนยันการขยายผลการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิด
สร้างสรรค์

สมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างตาม
ระยะเวลาวิจัย โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ซึ่งประกอบด้วย
การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) การ
วิจัยครั้งนี้มี 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาบริบทสภาพปัญหาและความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อ
ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1.1 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 100 คน ที่ได้มาด้วยการสุ่ม แบบกลุ่ม
หลายชั้น (Multi-stage Random Sampling) จาก 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล

โรงเรียนโคกล่ามพิทยาคม โรงเรียนคู่มือประชาชนสรรค์ และโรงเรียนหนองหมื่นถ่านวิทยา
โรงเรียนละ 25 คน

1.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปี

การศึกษา 2555 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 60 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

1.3 ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 ร้อยเอ็ดจำนวน 52 คนโดยการสุ่มอย่างง่ายจาก 60 โรงเรียน

1.4 ศึกษานิเทศก์ ภาษาไทยจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ร้อยเอ็ด จำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2. การยกร่างรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การสร้างโครงร่างรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูที่ สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาสาระเพิ่มเติม โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 27 จำนวน 5 โรงเรียนละ 1 คน ศึกษานิเทศก์ที่กำกับ นิเทศ ติดตามเรื่องหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 คน

2.2 การวิพากษ์รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญ ด้านวัดผลประเมินผลและวิจัย จำนวน 3 คน

2.3 การสร้างเอกสารประกอบรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการสอน ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่ง ประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 40 ชั่วโมง จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการ เรียนรู้ ตัวชี้วัด เนื้อหา ผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2.4 การทดลองใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการนำรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไปทดลองใช้ (Try-out) กับ นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการทดลอง วิธีการดำเนินการ ผู้วิจัยได้ทดลองใช้รูปแบบการ

สอนที่สร้างขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการที่ได้มาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยการจับสลาก จากจำนวน 11 ห้อง

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างสำหรับใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยการจับสลาก นักเรียน 11 ห้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ระยะที่ 3 การยืนยันผลการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เพื่อให้ครูผู้สอนรายวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 27 ได้นำรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้สอนและประเมินผล

1) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริม

ความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อได้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ครูผู้สอนรายวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 27 จำนวน 60 โรงเรียน โดยวิธีการที่ได้มาในการวิจัยครั้งนี้

นี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก ได้ครู 6 คน นักเรียน 195 คน จาก 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทย ไทศาล ครู 1 คน นักเรียน 40 คน 2) โรงเรียนศรีสมเด็จพิมพ์พัฒนาวิทยา ครู 1 คน นักเรียน 40 คน โรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนโลกถ้ำพิทยาคม ครู 1 คน นักเรียน 30 คน 2) โรงเรียนหนองหมื่นถ่านวิทยา ครู 1 คน นักเรียน 35 คน โรงเรียน ขนาดเล็ก 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนน้ำใสวิทย ครู 1 คน นักเรียน 25 คน 2) โรงเรียนดู่น้อย ประชาสรรค์ ครู 1 คน นักเรียน 25 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้นคือรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ตัวแปรตามคือ ความคิดสร้างสรรค์ และ ความพึงพอใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการสอน หมายถึง รูปแบบการสอนที่สังเคราะห์ขึ้น คือ CREATE MODEL แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การเตรียมการสอน ประกอบด้วยกิจกรรม C = Cognition : การทำให้ตระหนักรู้ ชั้นที่ 2 การดำเนินการสอน ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรม R = Reflection : การสะท้อนความคิดเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า และกิจกรรม E = Elaborate To Create : การร่วมกันคิดอย่างละเอียดลออเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน ชั้นที่ 3 การ วัดผลประเมินผล และเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย 3 ประกอบด้วยกิจกรรม A = Assesment : การประเมินผลงาน กิจกรรม T = Thinking : การคิดเชื่อมโยงเพื่อแสดงผลงาน และกิจกรรม E = Exhibition : การจัดนิทรรศการแสดงผลงานซึ่งได้จากการดำเนินการตาม กระบวนการสร้างรูปแบบการสอน 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะที่ 2 การศึกษา ผลการใช้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ระยะที่ 3 การป็นยันผลการใช้ รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
2. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน

ปลายในการคิดตอบสนองต่อปัญหา เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ในการเรียนภาษาไทย ได้มาก กว้างไกล หลายกลุ่ม หลายประเภท เป็นการศึกษาที่ก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่และเป็นการคิดที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น ซึ่งความสามารถนี้ประกอบด้วยลักษณะการคิด 4 ประการ คือ

2.1 ความคิดคล่องแคล่ว หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการค้นหาคำตอบได้อย่างรวดเร็วมีจำนวนคำตอบในปริมาณที่มากภายในเวลาที่กำหนดให้โดย ประเมินจากคำตอบที่เป็นไปได้ตามเงื่อนไขของคำถาม โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว

2.2 ความคิดยืดหยุ่น หมายถึงความสามารถของนักเรียนในการคิดสนองตอบต่อปัญหาเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่กำหนดให้ได้หลายกลุ่ม หลายชนิด หลายประเภท ไม่จำกัดแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งโดยเฉพาะ โดยประเมินจากคำตอบที่เป็นไปได้และเป็นคำตอบที่ไม่อยู่ในทิศทางเดียวกัน หรือเป็นคำตอบที่ไม่อยู่ในประเภทเดียวกัน โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่น

2.3 ความคิดริเริ่ม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการคิดตอบสนองต่อปัญหา คิดหาคำตอบจากเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกัน โดยประเมินจากสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ความถี่ของคำตอบ และตรวจสอบว่าแต่ละคำตอบ ๆ ซ้ำกันคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

2.4 ความคิดละเอียดลออ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการคิดเกี่ยวกับรายละเอียดหรือข้อมูลปลีกย่อยและความซับซ้อนให้เห็น ได้อย่างชัดเจนและมีความละเอียด โดยประเมินจากคำตอบของนักเรียนที่สามารถบอกรายละเอียดของสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้มากและสมบูรณ์ โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออ

3. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบและความสนุกสนานของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเมินโดยแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด 4 หมายถึง พึงพอใจมาก 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีคุณภาพ
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์เป็น
อย่างดี
3. โรงเรียนได้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริม
ทักษะการคิดในรูปแบบอื่น ๆ
5. ในระดับประเทศได้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยเป็น
การเริ่มจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง เพื่อขยายผลไปสู่ภูมิภาคอื่นของประเทศไทยต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY